

Noves claus per entendre el mercat laboral (XVII)

PERSONES EMPLEADES A LA LLAR: MÉS PRECARIETAT LABORAL I SOCIAL

Introducció

Presentam un nou número de **TEMES SOCIOECONÒMICS GADESO** de la sèrie dedicada a les noves claus per entendre el mercat laboral. En aquesta ocasió analitzarem les dades d'afiliacions al Règim Especial de la Llar de la Seguretat Social.

Val a dir que les relacions entre les persones empleades de la llar i les ocupadores han guanyat en formalitat, especialment des que el Règim Especial d'Empleats/des de la Llar va ser reformat pel Reial decret 1620/2011, de 14 de novembre, pel qual es regula la relació laboral de caràcter especial del servei de la llar familiar. Aquesta nova normativa va entrar en vigor el 18 de novembre de 2011, però amb efectes des de l'1 de gener de 2012. Es va establir el termini d'un any perquè els ocupadors i ocupadores, en la mesura en què fos necessari, procedissin a formalitzar els contractes per escrit i informessin els i les treballadores dels elements essencials del contracte. Aquesta reforma està lligada a la integració d'aquest règim especial en el règim general de la Seguretat Social a través de la Llei 27/2011, d'1 d'agost, sobre l'actualització, adequació i modernització del sistema de Seguretat Social, fent-se efectiu a partir, també, de l'1 de gener de 2012, com un sistema especial.

No obstant això és fonamental recordar tres coses:

1.- Que l'Estatut dels Treballadors en el seu art. 2.1 b) considera la relació laboral d'aquests treballadors/as de caràcter especial, amb una jornada laboral extraordinàriament flexible, un contracte de treball molt precari, i un salari que no esdevé de la negociació col·lectiva, sinó que ho estableix la persona ocupadora, amb l'únic requisit que el valor de l'hora treballada no sigui menor que el valor del Salari Mínim.

2.- Aquests treballadors i treballadores tenen unes prestacions socials associades a la seva especial relació laboral molt per sota de la resta de col·lectius laborals: a) No tenen dret a prestació per desocupació (en el sistema especial d'empleats/des de llar no es cotitza per aquesta contingència), i b) La prestació per malaltia (tan

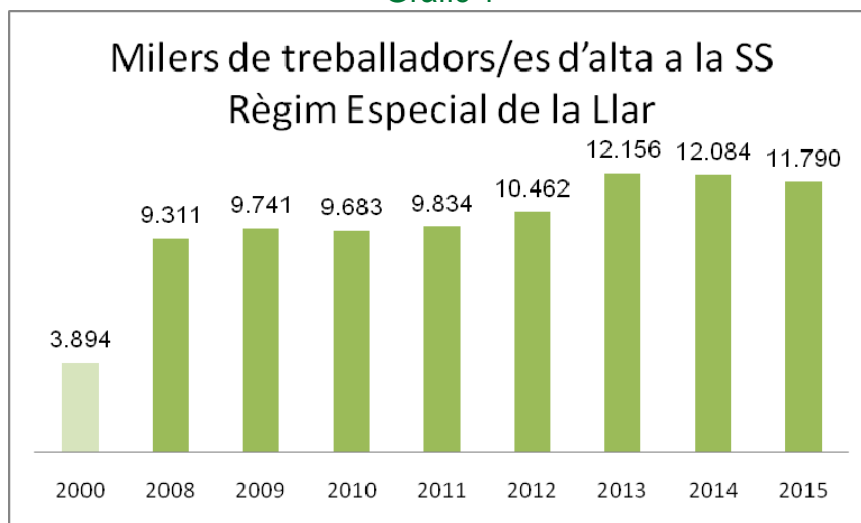
comuna com a professional) o accident (no laboral i laboral) és molt inferior a la de les persones pertanyents al Règim General de la Seguretat Social. (Vegeu aquí informació detallada sobre la regulació laboral i de Seguretat Social aplicable) <http://www.empleo.gob.es/es/portada/serviciohogar/masinformacion/hogarfamiliar2016.pdf>

3.- Per les característiques de la regulació laboral, que té un marge de “voluntarietat” per part de la persona empleada i de l’ocupadora, l’activitat de les tasques de la llar és extraordinàriament propícia per a la “economia submergida” i el “treball informal”. És a dir, tot i la major formalització, no sembla que hagi minvat el nombre d’hores treballades i retribuïdes en “negre” de les “jornaleres” i dels “cuidadors de les llars”, ni la pràctica de “contractar”, amb les normes del Règim Especial de la Llar, tasques de neteja a empreses.

1.- Evolució del nombre d’afiliacions al Règim Especial de la Llar

El gràfic 1 ens mostra el gran augment del nombre d’aquestes afiliacions. En els últims 15 anys han crescut un 202%, i en els anys de crisi -d’ençà de 2008 fins a 2015- ho han fet un 26,6%.

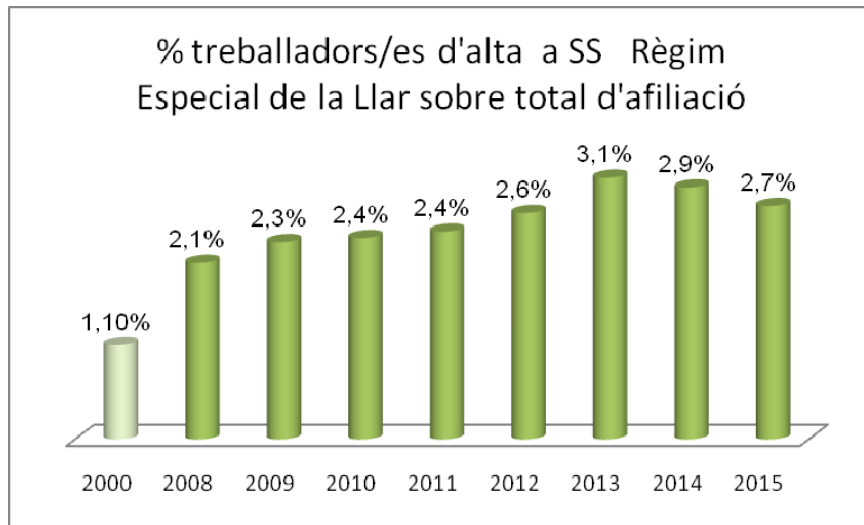
Gràfic 1

Font: Elaboració Fundació Gadeso a partir de dades OTIB. (Dades fi de mes)

En el següent gràfic es pot observar el pes percentual del Règim Especial de la Llar en el total d’afiliacions. Observin que en els 15 anys analitzats es més que duplica, i que en el període 2008-2015 manté sempre un percentatge superior al 2%, independentment de les variacions negatives dels primers anys de crisi.

Gràfic 2

Font: Elaboració Fundació Gadeso a partir de dades OTIB. (Dades fi de mes)

2.- Un apunt final

L'Organització Internacional del Treball (OIT) està desenvolupant una **campanya internacional** perquè els Estats -entre ells Espanya- ratifiquin el Conveni 189 de l'OIT aprovat en la 100 Conferència Internacional del Treball en el 2011. Aquest conveni inclou un seguit DE normes mínimes que els Estats han d'implementar a la legislació pròpia de cadascun d'ells.

El conveni 189 significaria una autèntica dignificació de les condicions de feina dels treballadors i treballadores de la llar, car obligaria a l'Estat Espanyol a desenvolupar una nova legislació laboral i de Seguretat en les mateixes condicions que per la resta dels treballadors i treballadores.